

Egy év Gaál Gábor-i „Utunk”

LÁSZLÓ GYULA RAJZA 1946-BÓL

Nem *Korunk*, hanem *Utunk*.

Ismétlem, mert mindenki a *Korunkra* gondolna: azzal szokás Gaál Gábort azonosítani. Igazságtalanul. Igazságtalan ez a folyóirat sok-sok munkatársával, leginkább Dienes Lászlóval, az alapítóval, akinek elvei szerint tette Gaál azzá a folyóiratot, aminek ismerjük. De Gaállal is az, mert a *Korunk* nem volt egyetlen műve.

A felszabadulás utáni munkájáról például alig esik szó. A dogmatizmus miatt. Pedig még ez sem ilyen egyszerű. Ezt mutatja az is, ahogy az *Utunkot* szerkesztette. Főleg az első évben: amikor a „kétheti” lapot valóban szíve szerint csinálta.

*

Az első szám dátuma 1946. június 22. S a címlapon ez áll: a Romániai Magyar Írószövetség lapja. Szerkeszti: Gaál Gábor.

És mi más lehetett az első szó, mint: „a történelem”. Mert a beköszöntőt, az egész lapot, a szerkesztés elveit megjelölő vezérlő cikket így indítja G. G.:

A történelem szabadító ténye a művelődés új életformáit és új élettartalmait: a népi demokrácia életformáit és élettartalmait tette időszerűvé. Ezeknek az új életformáknak nálunk, bár eszméjük tiszta és példájuk él, még kevéssé valósult meg a gyakorlata (...)

Küzdeni kell hát érte, és érte kell küzdeni.

(...) Nagy messziről a múltból s nagy messziről a térből, a háború poklából, betiltott könyvek meg az elhallgatás magányosságából összefogódzkodtunk tehát, mi, romániai magyar írók, erre a világunkért és magunkért folyó, tudatunkat, állapottainkat újjáteremtő együttes munkára.

Arra a távoli, remek célra való törekvés az álmunk, hogy a magányunkból ki akarunk törni, s nem akarunk a faluval szemben más öntetű „városi”, a kézi munka mellett idegen „értelmiségi” lenni. Ezzel az ihlettel akarunk szólni, s másokat is megszólaltatni és egész nemzetiségünket ebbe a szólamba beledaloltatni.